

ahven.net

”CENTRALFÖRBUNDET FÖR FISKERIHUSHÅLLNING
- VÄLMÅENDE FISKEVATTEN OCH HÅLLBART FISKE”

Ett fiskeriområde är en
offentlighetsrättslig förening
- vad betyder detta?

Lagen om fiske 23§:

- *”Fiskeriområdena är offentligrättsliga föreningar som har som syfte att utveckla fiskerihushållningen inom det egna området och främja samverkan mellan medlemmarna för ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskresurserna. Fiskeriområdet kan ingå förbindelser samt förvärva egendom i sitt namn eller för sitt bruk.”*

Lagen om fiske 29§:

”När medlemmar i fiskeriområdets organ och fiskeriområdets anställda sköter en offentlig förvaltningsuppgift ska de iaktta

- *förvaltningslagen (434/2003),*
- *språklagen (423/2003),*
- *samiska språklagen (1086/2003) och*
- *lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).”* (handlingar som rör fiskeriområdets administrativa uppgifter är i princip offentliga, om de inte åtföljs av ett specifikt krav på sekretess som fastställts i offentlighetslagen. T.ex. stämmans protokoll och dokument som rör nyttjande- och vårdplanen (NVP) är offentliga vilket innebär att de måste göras tillgängliga på begäran)

Tillämpning av förvaltningslagen - juridiska principer för administration (förvaltningslag § 6)

- Jämlikt bemötande
- Användning av befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lagen
- Åtgärderna skall vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte

En offentligrättslig förening

- Finlands grundlag 124§: *”Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.”*
- Offentlig förvaltningsuppgift: Verkställande befogenhet, dvs verkställer lagarna och beslutsfattande som berör organisationernas och individernas rättigheter.

Fiskeriområdets organmedlemmars och anställdas ansvar

Fiskeriområdets organmedlemmars och anställdas kriminalrättsliga tjänsteansvar

- Lagen om fiske 29 § 2 och 3 moment stadgar om kriminalrättslig tjänsteplikt och skadeståndsansvar:
” *Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på medlemmar i fiskeriområdets organ och fiskeriområdets anställda när de utövar offentlig makt vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter.*
- Kriminalrättsligt tjänsteansvar: ”För handlingar som går emot tjänsteplikten har i lagen bestämts risk för straff.
- Emottagande av gåva, sekretessbrott, missbruk av tjänsteställning och brott mot tjänsteplikt

Fiskeriområdets organmedlemmars och anställdas kriminalrättsliga tjänsteansvar

- Styrelsens förslag 192/2014: Offentlig maktanvändning vid skötsel av offentligt förvaltningsärende: ”Av fiskeriområdets uppgifter är fiskeövervakningsuppgifterna samt fördelningen mellan ägarna av vattenområden av de medel som influtit i form av ersättning för handredskapsfiske (7 § 2 mom.) sådana uppgifter som inbegriper offentlig makt.”

Organmedlemmars och anställdas skadeståndsansvar

- 29§ 3 moment ”I fråga om ersättning för skada som orsakats när en medlem i fiskeriområdets organ eller en anställd vid fiskeriområdet skött en offentlig förvaltningsuppgift gäller det som i skadeståndslagen föreskrivs om offentliga samfunds och tjänstemäns skadeståndsansvar samt om ersättning för skada som inträffat under tjänsteutövning.”
- **Skadeståndslag:** 3 kap, Arbetsgivares och offentligt samfunds skadeståndsansvar: 2§ ” Offentligt samfund är skyldigt att ersätta skada, som förorsakats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Samma skadeståndsskyldighet åligger annat samfund, som på grund av lag, förordning eller bemyndigande i lag handhar offentlig uppgift.

Organmedlemmars och anställdas skadeståndsansvar

- 4 kap arbetstagares och tjänstemans skadeståndsansvar: 1§
”För skada som en arbetstagare i sitt arbete vållar genom fel eller försummelse är han ansvarig i den mån det med hänsyn till skadans storlek, handlingens beskaffenhet, skadevållarens ställning, den skadelidandes behov och övriga omständigheter prövas skäligt. Har arbetstagaren endast gjort sig skyldig till lindrigt vållande, skall inget skadestånd dömas ut.”

Organmedlemmars och anställdas skadeståndsansvar

- *”Har skadan orsakats uppsåtligen, utdömes fullt skadestånd, om det ej av särskilda skäl prövas skäligt att skadeståndet nedsättes.*
- *2§: En tjänsteman är enligt de grunder som nämns i 1 § ansvarig för den skada som han i sin tjänst vållar genom fel eller försummelse.”*

Organmedlemmars och anställdas skadeståndsansvar

- I enlighet med skadeståndslagen kommer skadeståndsansvaret i fråga, när man utövar offentlig makt (dvs. i enlighet med det ovannämnda regeringsförslaget): *”Av fiskeriområdets uppgifter är fiskeövervakningsuppgifterna samt fördelningen mellan ägarna av vattenområden av de medel som influtit i form av ersättning för handredskapsfiske (7 § 2 mom.) sådana uppgifter som inbegriper offentlig makt”*) eller när en arbetstagare/tjänsteman vållar en skada genom fel eller försummelse.

Organmedlemmars och anställdas skadeståndsansvar

- I sin uppgift utövar fiskeriområdets fiskeövervakare offentlig makt => skadeståndsansvaret gäller
- Fullmaktsgivaren borde ta hand om skadeståndsansvaret med en försäkring, CFF planerar att organisera försäkringskyddet

Jävighet i fiskeriområdets beslutsfattande - hur och när skall man jäva sig

Jäv i fiskeriområdets beslutsfattande - hur och när skall man jäva sig

- Förvaltningslagen reglerar jäv vid beslutfattande
- Jäv = det finns risk för att en person inte är opartisk i ett enskilt fall
- Jäv måste avgöras innan det faktiska beslutet fattas
- En jävig person får inte delta i behandlingen av ärendet eller vara närvarande vid behandlingen -> måste lämna mötet (kan delta i andra ärenden) -> även förberedningen av ärendet eller att fungera som protokolljusterare är en del av behandlingsprocessen

Förvaltningslag 28 §, jävsgrunder

- 1) Partsjäv -> personen eller en närstående till honom eller henne är part
- 2) Ombudsjäv -> personen eller en närstående till honom eller henne biträder eller företräder en part
- 3) Intressejäv -> avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för personen eller för en närstående till honom eller henne
- 4) Anställnings- och uppdragsjäv-> personen står i anställningsförhållande eller i sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till någon för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada

Förvaltningslag 28 §, jävsgrunder

- 5) Samfundsjäv -> personen eller en närstående till honom eller henne är medlem av styrelsen i en sådan sammanslutning som är part i ärendet
- 6) Generalklausul -> tilltron till personens opartiskhet äventyras av något annat särskilt skäl

Med närstående avses:

- 1) "*Familjekretsen*": personens make samt barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far- och morföräldrar samt också den som på något annat sätt står personen särskilt nära liksom även dessa personers makar,
- 2) "Avlägsna släktingar och tidigare maka/make: personens föräldrars syskon samt deras makar, personens syskonbarn och tidigare make till personen, samt
- 3) "*Maken/makens familjekrets*": personens makes barn, barnbarn, syskon, föräldrar och far- och morföräldrar samt också dessa personers makar och personens makes syskonbarn.;

Jävighet och närstående

- Som närstående anses också motsvarande halvsläkting. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.
- I parts- och ombudsjäv tas *alla närstående* i beaktande
- I intresse- och samfundsjäv endast *den egna familjekretsen*
- I anställnings- och uppdragsjäv tas närstående inte i beaktande

Förvaltningslag 29§:

- En fråga som gäller jäv för en tjänsteman ska avgöras utan dröjsmål. En tjänsteman avgör själv om han eller hon är jävig. Om jäv för ledamöter och föredragande i ett kollegialt organ beslutar dock organet i fråga. Ett kollegialt organ beslutar också om någon annan som har rätt att närvara är jävig. En ledamot och en föredragande får delta i behandlingen av en fråga om sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan ledamoten eller föredraganden, och en ojävig person inte kan fås i stället för honom eller henne utan avsevärt dröjsmål. I ett beslut som gäller jäv får omprövning inte begäras särskilt och det får inte heller överklagas särskilt genom besvär.

Jävighet och föreningslag (503/1989)

- För fiskeriområdena tillämpas även en del regleringar från föreningslagen. I föreningslagen finns reglerat t.ex. angående föreningsregister, beslutsfattande, val och jäv.
- Föreningslag 26§ 2 moment: *”En styrelsemedlem eller någon annan som har anförtrotts en uppgift som hör till föreningens förvaltning får inte rösta när beslut fattas om val eller avsättning av revisorer eller verksamhetsgranskare, fastställande av bokslut eller beviljande av ansvarsfrihet, om frågan gäller den förvaltning som han eller hon svarar för.”*

Sökande av ändring i fiskeriområdets beslut

- Den vars rätt påverkas av beslutet kan begära omprövning av beslutet av fiskeriområdets stämma, styrelse eller verksamhetsledare
  - > omprövning begärs av fiskeriområdets stämma
- Besvär får anföras på den grunden att beslutet har tillkommit i oriktig ordning eller beslutet strider mot lag, förordning eller nyttjande- och vårdplanens regler eller avviker från NVP:s bestämmelser (det är ofta frågan om jäv, när man söker fel i beslutsgången, var noggrann vid beslutsfattandet!)

Sökande av ändring i fiskeriområdets beslut

- Omprövningsanvisning skall alltid fogas till ett beslut, dvs. anvisningar om hur man kan begära omprövning
- Omprövning begärs av fiskeriområdets stämma -> vid behov en extra stämma -> ett nytt beslut ges med besvärсанvisning dvs en anvisning om hur man kan tillställa en besvärsskrift till förvaltningsdomstolen
- Besvärsskrift till förvaltningsdomstolen -> besvärstillstånd HFD
- Förvaltningslag 7 a kap: En begäran om omprövning ska göras skriftligen hos den myndighet som fattat beslutet, ska behandlas skyndsamt, i beslutet ska yrkandena i omprövningsbegäran avgöras och avgörandet motiveras

Gränser för fiskeriområdets befogenheter i beslut gällande fiskereglering

Gränser för fiskeriområdets befogenheter i beslut angående fiskereglering

- Fiskeriområden skall utarbeta planer för nyttjande- och vård till slutet av 2020
- Gränser för befogenheten ganska snäva
- Lagen om fiske 36§ definierar, vad NVP bör innehålla:
5) ”ett förslag till behövliga åtgärder för regional reglering av fisket”

Gränser för fiskeriområdets befogenheter i beslut angående fiskereglering

- Nyttjande- och vårdplanerna är förslag -> NTM-centralen godkänner och fastställer dem
- Lagen om fiske 38§ förändringar till NVP -> ”om fiskbeståndens tillstånd i fiskeriområdet under planens giltighetstid har förändrats så *väsentligt att genomförandet av planen inte längre skulle uppfylla de mål som uppställts för den*”.
- Förslaget till ändring av planen ska läggas fram för NTM-centralen för godkännande

Gränser för fiskeriområdets befogenheter i beslut angående fiskereglering

- Vid ”*icke-väsentliga*” förändringar behövs inte förslag till ändring av NVP läggas fram för NTM-centralen?
- Om ”*icke-väsentliga*” förändringar görs till NVP, är besluten besvärsmättigade?
- NVP:na skall inte vara ”för detaljerade”, för att lättare kunna verkställa dem utan förslag till förändring?
- Skall vara tillräckligt tydliga för att ha styrningsförmåga, men å andra sidan inte förhindra verkställandet, så att den inte behöver förnyas varje år

Som jämförelse: fiskeområdenas befogenheter enligt den gamla lagen

- Fiskeområdet har rätt omfattande befogenheter att reglera fisket, som är ett av de viktigaste sätten att vårda fiskresurserna.
- Fiskeområdet kan genomföra planen för nyttjande och vård av det egna området t.ex. genom att för viss tid förbjuda användningen av ett visst fångstredskap eller en viss fiskemetod, genom att utfärda föreskrifter som avviker från förordningen om fiske om fångstredskapens tillåtna maskstorlek, genom att begränsa eller för viss tid förbjuda mete och pilkfiske, genom att bestämma om fångstmått för en fiskart och genom att inrätta en fredningszon (dvs. ett område som är fredat från fiske)

ahven.net

TACK!